

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Кафедра аерології та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Голінько В.І. _____

«___» _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи гірничорятувальної справи»

Галузь знань	26 «Цивільна безпека»
Спеціальність	263 «Цивільна безпека»
Освітній рівень	бакалавр
Освітня програма	
Спеціалізація	Промислова безпека та охорона праці
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	7-й семестр
Мова викладання	українська

Викладачі: доц. Шайхлісламова І.А., ас. Іщенко О.С.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи гірничорятувальної справи» для магістрів спеціальності 263 «Цивільна безпека» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. АОП – Д. : НТУ «ДП», 2018. – 18 с.

Розробник – Шайхлісламова І.А., Іщенко О.С.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робоча програма буде в пригоді для формування змісту підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедр університету.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 263 Цивільна безпека (протокол № 5 від 5.09.2018).

Рекомендовано до видання редакційною радою НТУ «ДП» (протокол № 9 від 17.09.2018).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	9
6.1 Шкали	9
6.2 Засоби та процедури	9
6.3 Критерії	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	13

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 263 «Цивільна безпека» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни С1.9 «Основи гірничорятувальної справи» віднесено такі результати навчання:

ПР18	Вміти організувати безпечне ведення різних виробничих процесів в умовах виробництва та у надзвичайних ситуаціях
------	---

Мета дисципліни – формування у майбутніх магістрів комплексу знань, умінь, здатностей (компетенції) з основ гірничорятувальної справи, реалізація яких на практиці буде сприяти запобіганню аварій, готовність фахівців до їх ліквідації і надання допомоги захопленим аварією робітникам.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
ПР18	ПР18-1.9 ₁	Вміти організувати безпечне ведення різних виробничих процесів в умовах виробництва
	ПР18-1.9 ₂	Вміти організувати безпечне ведення робіт у надзвичайних ситуаціях

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Основи охорони праці	Знати правила та мати навички поводження та прийняття рішень у важкопрогнозованих особливо небезпечних умовах
Цивільний захист	Аналізувати стан об'єктів та устаткування та визначати необхідність проведення ремонтних та профілактичних робіт.
Медицина надзвичайних ситуацій	Вміти оцінювати ризики виникнення небезпечних подій та вибирати засоби безпеки для їх мінімізації
Пожежна безпека Електробезпека	Знати та застосовувати вимоги та норми щодо безпечного проведення робіт, організації та управління виробництвом

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	80	38	44	-	-	6	74
практичні	40	18	22	-	-	4	36

лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	54	66	-	-	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	80
ЗМ 1. Нормативно-правове регулювання гірничорятувальної справи в Україні.		
ПР _{9,1} -С4.7	1. Вступ.	6
	Предмет, структура і зміст дисципліни	
	Терміни та визначення основних понять.	
	Історія розвитку гірничорятувальної справи в Україні.	
ПР _{9,1} -С4.7	2. Законодавство України в галузі гірничорятувальної справи.	6
	Законодавчі акти та основні положення.	
	Нагляд, контроль і звітність про діяльність аварійно-рятувальних служб.	
	Гарантії соціального захисту рятувальників. <i>Права аварійно-рятувальних служб.</i>	
ПР _{9,1} -С4.7	3. Нормативно-правове забезпечення діяльності гірничорятувальної служби.	6
	Державні нормативні акти.	
	Нормативні акти, що регламентують діяльність ДВГРС.	
	Порядок введення в дію та скасування нормативних актів.	
ЗМ 2. Організація і управління Державної воєнізованої гірничорятувальної службою у вугільній промисловості.		
ПР _{9,1} -С4.7	4. Організація та управління Державною воєнізованою гірничорятувальною службою у вугільній промисловості.	6
	Структура, органи управління та дислокація ДВГРС.	
	Завдання та функції ДВГРС. <i>Завдання аварійно-рятувальних служб.</i>	
	Права та обов'язки рятувальників ДВГРС.	
	Організаційні основи забезпечення цілодобової готовності підрозділів ДВГРС до виїзду на аварії.	
	Диспозиція виїздів на аварії і плани взаємодопомоги підрозділів ДВГРС.	
	Шахтні гірничорятувальні станції.	
ПР _{9,1} -С4.7	5. Підготовка аварійно-рятувальних формувань та особового складу ДВГРС.	6
	Порядок комплектування та підготовки особового складу ДВГРС.	
	Професійний добір та спец тренування стажистів та респіраторників (і експертиза працездатності гірничорятувальників).	
	Проходження служби в ДВГРС.	
	Професійна підготовка особового складу ДВГРС без відриву від служби. Професійна підготовка членів ДГК.	
	Кваліфікаційна характеристика гірничорятувальника.	
ЗМ 3. Протиаварійний захист гірничих підприємств		
ПР _{9,2} -С4.7	6. Аварійна безпека шахт.	5

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<p>Основні види аварій.</p> <p>Аварійність на шахтах України. Економічні та соціальні наслідки аварій.</p> <p>Економічна оцінка аварійності.</p>	
<p>ПР_{9,2}-С4.7</p>	<p>7. Прогнозування аварійної небезпеки шахт.</p> <p>Способи прогнозування аварійності.</p> <p>Прогноз небезпеки раптових викидів.</p> <p>Прогноз загрози гірських ударів.</p> <p>Прогноз газовості і місцевих скупчень метану. Прогноз пожежонебезпеки.</p> <p>Прогноз вибухонебезпечності вугільного пилу.</p> <p>Прогноз небезпеки затоплення.</p> <p>Прогноз небезпеки хімічного зараження.</p> <p>Вплив умов розробки на аварійну небезпеку шахт.</p> <p>Паспортизація гірничих виробок шахт.</p>	<p>6</p>
<p>ПР_{9,2}-С4.7</p>	<p>8. План ліквідації аварій.</p> <p>Загальні положення. Визначення стійкості вентиляційних струменів.</p> <p>Вибір аварійних вентиляційних режимів.</p> <p>Визначення зони ураження гірничих виробок внаслідок аварії.</p> <p>Визначення небезпеки загазування при зміні режимів провітрювання.</p> <p>Визначення концентрації метану після відключення дегазації.</p> <p>Аналіз впливу невідповідності позицій плану фактичному положенню в шахті.</p>	<p>6</p>
<p>ПР_{9,2}-С4.7 ПР_{9,3}-С4.7</p>	<p>9. Виробнича і профілактична діяльність ДВГРС на гірничих підприємствах.</p> <p>Спрямованість виробничо-профілактичної роботи.</p> <p>Оцінка аварійної небезпеки та протиаварійної готовності шахт.</p> <p>Виконання робіт неаварійного характеру.</p> <p>Оцінка стану провітрювання шахт, перевірка режимів провітрювання.</p> <p>Контроль складу рудникового повітря.</p> <p>Контроль пиловибухонебезпеки гірничих виробок шахт.</p> <p>Профілактика пожеж та вибухів.</p> <p>Контроль радіаційної обстановки на вугільних шахтах.</p> <p>Організація та проведення вогневих робіт.</p> <p>Розгазування ізольованих виїмкових дільниць і окремих виробок.</p>	<p>6</p>
<p>ПР_{9,2}-С4.7 ПР_{9,3}-С4.7</p>	<p>10. Готовність гірничих підприємств до ліквідації аварій</p> <p>Проведення заходів запобіжної (профілактичної) роботи на об'єктах підприємств з попередження виникнення аварій.</p> <p>Методика та порядок проведення комплексного профілактичного обстеження.</p> <p>Методика та порядок проведення цільових профілактичних обстежень.</p> <p>Роботи, спрямовані на посилення протиаварійного захисту об'єктів підприємств.</p>	<p>5</p>

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Плани реагування на аварії та НС. Використання програм та обчислювальної техніки для обробки результатів повітряно-депресійних зйомок шахт та розробки електронної версії плану ліквідації аварій.	
ЗМ 4. Гірничорятувальне оснащення і техніка		
ПРСЗ _{11.1-} С4.7 ПРСЗ _{11.2-} С4.7	11. Засоби індивідуального і колективного захисту гірничорятувальників. Апарати для рятування та саморятування. Апарати для порятунку і самопорятунку персоналу в аварійних ситуаціях на виробництві. Ізольюючі дихальні апарати. Апарати для відновлення дихання (реанімації) потерпілих. Засоби протитеплого захисту гірничорятувальників. Ізольюючі дихальні апарати. Апарати для відновлення дихання (реанімації) потерпілих. Засоби протитеплого захисту гірничорятувальників.	6
ПРСЗ _{11.1-} С4.7 ПРСЗ _{11.2-} С4.7	12. Гірничорятувальна техніка Гірничорятувальна техніка для гасіння пожеж. Засоби водяного пожежогасіння. Порошкові засоби пожежогасіння. Пінні засоби пожежогасіння. Засоби комбінованого об'ємного пожежогасіння. Нетрадиційні технології і засоби пожежогасіння. Технічні засоби інертизації середовища. Засоби механізації гірничорятувальних робіт. Ізольюючі споруди та устаткування для їх спорудження. Оснащення реанімаційно-протишокових груп. Устаткування для створення комфортних умов у зонах підвищених температур. Аварійно-рятувальне піднімальне устаткування. Допоміжне оснащення.	6
ПР _{9.1-} С4.7 ПРСЗ _{11.1-} С4.7	13. Апаратура зв'язку і контролю. Засоби гірничорятувального зв'язку. Апаратура виявлення потерпілих. Засоби контролю температури. Апаратура контролю складу та параметрів шахтного повітря. Засоби контролю кількості та швидкості руху повітря.	5
ПР _{9.1-} С4.7	14. Медичне забезпечення ліквідації аварій та їх наслідків на вугільних шахтах. Організація і основні задачі оперативно-медичної служби ДВГРС. Обов'язки керівника медичного забезпечення та медичних працівників ДВГРС. Організація і тактика медичного забезпечення.	5
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	40
ПР ₉₋ С4.7	1. Опрацювання основних положень про Аварійно-рятувальні формування та додаткові послуги які надаються аварійно-рятувальними службами.	2

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ПР ₉ -С4.7	2. Опрацювання основних положень про Державну воєнізовану гірничорятувальну службу у вугільній промисловості України.	2
ПР _{9.1} -С4.7	3. Опрацювання основних положень Кодексу цивільного захисту України. Побудова структури системи. Вивчення положень Кодексу цивільного захисту України щодо ведення аварійно-рятувальних робіт	2
ПР _{9.1} -С4.7	4. Вивчення переліку дій та завдань що покладаються на ДГК при аваріях.	2
ПР _{9.1} -С4.7	5. Вивчення обов'язків посадових осіб їх дій та правил поведінки працівників під час аварій.	2
ПР _{9.2} -С4.7	6. Вимоги та побудова Плану ліквідації аварій (ПЛА) на шахтах вугільної промисловості України. Порядок розробки, узгодження та вводу у дію. Складання позиції оперативної частини ПЛА шахти.	4
ПРС ₃ _{11.2} -С4.7	7. Апарати для відновлення дихання (реанімації). Технічна характеристика апарата «Горноспасатель-10М», портативного автономного гірничорятувального інгалятора багаторазової дії АГС-2М.	2
ПРС ₃ _{11.2} -С4.7	8. Вивчення апаратури і засобів гірничорятувального зв'язку і виявлення постраждалих (організації зв'язку з людьми, які знаходяться за завалом).	2
ПР _{9.1} -С4.7	9. Вивчення положень Кодексу цивільного захисту України щодо пожежної безпеки	2
ПР _{9.1} -С4.7	10. Опрацювання вимог «Правил безпеки у вугільних шахтах» та основних положень Правил пожежної безпеки для підприємств вугільної промисловості України.	2
ПР _{9.2} -С4.7	11. Опрацювання «Інструкції з протипожежного захисту вугільних шахт» з питань протипожежного захисту і пожежної безпеки підземних гірничих робіт.	2
ПРС ₃ _{11.2} -С4.7	12. Вивчення стаціонарних та пересувних засобів пожежогасіння у вугільних шахтах.	2
ПР _{9.3} -С4.7	13. Опрацювання положень Стандарту України «Система саморятування гірників. Загальні вимоги» Опрацювання положень стандарту Міненергетики та вугільної промисловості України «Система і технічні засоби саморятування гірників».	2
ПРС ₃ _{11.2} -С4.7	14. Вивчення конструкцій ізолюючих регенеративних респіраторів.	2
ПРС ₃ _{11.2} -С4.7	15. Вивчення засобів колективного захисту органів дихання гірників.	2
ПРС ₃ _{11.1} -С4.7	16. Вивчення вимог до стаціонарних рятувальних камер-сховищ гірників.	2
ПРС ₃ _{11.1} -С4.7	17. Розробка проекту системи саморятування і рятування гірників при аваріях в шахтах.	2
ПРС ₃ _{11.2} -С4.7	18. Вивчення конструкцій апаратів штучного дихання	2
ПРС ₃ _{11.2} -С4.7	19. Діагностика та надання першої допомоги потерпілим в наслідок отруєння шахтними газами при аваріях.	2
РАЗОМ		76

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та конвертаційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Конвертаційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	поточний контроль успішності та комплексної залікової роботи (КЗР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання комплексної залікової роботи під час заліку за бажанням студента
		виконання завдань під час самостійної роботи		
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
		виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати КЗР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань КЗР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів КЗР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання КЗР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання КЗР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
- концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень, які є основою для організації здорового способу життя; - критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
- розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію;	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	- використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; - здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	95-100
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Добре володіння проблематикою галузі Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа MOODL.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Голінько В.І., Смоланов С.М., Грядущий Б.А. Основи гірничорятувальної справи / В.І. Голінько, С.М. Смоланов, Б.А. Грядущий // Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2014. – 267 с.
2. Голинько В.И., Алексеенко С.А., И.Н. Смоланов. Аварийно-спасательные работы в шахтах: Учебное пособие. – Днепропетровск: Лира ЛТД. – 2011. – 480 с.
3. Євстратенко І.А., Ошмянский І.Б., Євстратенко Л.І. Гірничорятувальна справа на гірничорудних підприємствах – Кривий Ріг, Діюніс (ФО-П Чернявський Д.О.), 2012. – 338 с.
4. Пашковский П.С. Проветривание шахт при подземных пожарах / П.С. Пашковский, В.И. Лебедев. – Донецк: ЧП «Арпи», 2012. – 448 с.
5. Соболев Г.Г. Организация и ведение горноспасательных работ в шахтах. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Недра, 1988. – 208 с.
6. Ликвидация аварий в угольных шахтах. Теория и практика / В.В. Радченко, С.М. Смоланов, Г.М. Алейникова и др.: Под общ. ред. Г.М. Алейникова. – К.: Техника, 1999. – 320 с.
7. Справочник горноспасателя / Ю.А. Гладков, А.И. Козлюк, Н.И. Привалов, А.Е. Ильин. – Донецк: Донбасс, 1988. – 247 с.

8. Орлов Н.В., Судиловский М.И. Пособие по горноспасательному делу. – М.: Недра, 1976. – 231 с.

ЗАКОНОДАВЧА ТА НОРМАТИВНА БАЗА

Кодекси та закони:

1. Конституція України

<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Кодекс цивільного захисту України

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

3. Господарський кодекс України <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

4. Кодекс законів про працю України

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

5. Гірничий закон України <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1127-14>

6. Закон України Про ратифікацію конвенції Міжнародної організації праці про безпеку та гігієну праці в штатах <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3021-17>

7. Закон України Про охорону праці

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

8. Закон України "Про аварійно-рятувальні служби"

Правила:

9. Правила безпеки у вугільних шахтах. – К., 2010. – 398 с.

10. Збірник інструкцій до правил безпеки у гільних шахтах. (Інструкція зі складання планів ліквідації аварії)

11. Правила пожежної безпеки для підприємств вугільної промисловості України. – К., 2005. – 335 с.

Постанови:

12. Постанова КМУ № 5 від 11.01.2017 р. Про затвердження Порядку здійснення постійного та обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування суб'єктів господарювання, галузей та окремих територій <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249657346>

13. Постанова КМУ № 1102 від 26.10.2011 р. Про деякі питання надання платних послуг підрозділами МНС <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1102-2011-%D0%BF>

14. Постанова КМУ № 1107 від 26.10.2011 р. Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1107-2011-%D0%BF>

15. Постанова Про затвердження переліку додаткових платних послуг, які надаються аварійно-рятувальними службами <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1102-2011-%D0%BF>

16. Постанова Про затвердження переліку об'єктів та окремих територій, які підлягають постійному та обов'язковому на договірній основі обслуговуванню державними аварійно-рятувальними службами <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/763-2016-%D0%BF>

17. Постанова Про затвердження Типового статуту Державної аварійно-рятувальної служби <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1058-2001-%D0%BF>

18. Постанова Про затвердження Положення про Державну інспекцію цивільного захисту та техногенної безпеки <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1446-2001-%D0%BF>

19. Постанова Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>

20. Постанова Про затвердження Порядку комплектування та професійної підготовки основного особового складу аварійно-рятувальних служб і типової форми контракту, що укладається з рятувальниками під час прийняття їх на роботу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1334-2001-%D0%BF>

21. Статут Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості з організації і ведення гірничорятувальних робіт– К., 2015.

22. Статут ДСВГРС щодо організації та проведення гірничорятувальних (аварійно-рятувальних) робіт на гірничорудних і нерудних підприємствах та інших підземних спорудах– К., 2010.

23. Постанова Про затвердження Статуту про дисципліну працівників спеціальних (воєнізованих) аварійно-рятувальних служб <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1540-2000-%D0%BF>

24. Положення про Державну воєнізовану гірничорятувальну службу у вугільній промисловості України (ДВГРС). затверджено Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 19.10.2012 № 815

25. Положення про Державну спеціальну (воєнізовану) аварійно-рятувальну службу (ДСВАРС) МНС України

26. Положення про проходження служби основним особовим складом Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості.

27. Положення про Учбово-оперативний воєнізований гірничорятувальний загін Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості України Затверджений Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 03.10.2011 N 564

28. Положення про перевірку оперативно-технічної готовності і виробничо-профілактичної діяльності підрозділів ДВГРС ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства палива та енергетики України 22.01.2002 N 25

29. Положення про n-ий воєнізований гірничорятувальний загін.

30. Положення про грошове забезпечення особового складу Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості

Накази:

31. Наказ Про затвердження правил безпеки під час розробки родовищ рудних та нерудних корисних копалин підземним способом <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0129-17>

32. Наказ Про затвердження порядку утворення цін на додаткові платні послуги, які надаються аварійно-рятувальними службами, умов їх надання та справляння плати за ці послуги <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0983-12>

33. Наказ Про типові положення про професійні воєнізовані аварійно-рятувальні формування <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0067-94>

34. Наказ Про затвердження Інструкції з обслуговування аварійно-рятувальними службами масових вибухів на вугледобувних і гірничорудних підприємствах <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0311-03>

35. Наказ Про затвердження Інструкції зі складання планів ліквідації аварій для кар'єрів (розрізів) та збагачувальних (брикетних) фабрик <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0321-03>

36. Наказ Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестації лікарів, провізорів та молодших спеціалістів з медичною (фармацевтичною) сфери управління МНС <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0078-09>

37. Наказ Про затвердження Методики ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0286-06>

38. Наказ Про затвердження Положення про порядок проведення перевірки діяльності аварійно-рятувальних служб та їх готовності до реагування на надзвичайні ситуації <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0309-02>

39. Наказ Про затвердження Положення про проходження служби особовим складом ДСВГРС МНС <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0200-09>

40. Наказ Про порядок обслуговування об'єктів окремих територій Державними аварійно-рятувальними службами <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1125-03>

Розпорядження:

41. Розпорядження Про деякі питання обслуговування об'єктів та окремих територій державними аварійно-рятувальними службами <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/589-2003-%D1%80>

Інше:

42. Конвенція 1995 року про безпеку та гігієну праці в штатах http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/993_093

43. Методичне керівництво з проектування протипожежного захисту кар'єрів з видобутку рудних і нерудних корисних копалин, об'єктів технологічного циклу та інших допоміжних об'єктів гірничо-збагачувальних комбінатів https://drive.google.com/file/d/0B_uNQyhdMH-ReWVVQzEwNXM2c2s/view

44. Методичне керівництво з проектування протипожежного захисту шахт та підземних об'єктів циклічно-поточної технології гірничо-збагачувальних комбінатів (ЦПТ ГЗК) https://drive.google.com/file/d/0B_uNQyhdMH-RQmc0ZVJNUkh1SDA/view

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи гірничорятувальної справи» для магістрів
спеціальності 263 «Цивільна безпека»

Розробники: Шайхлісламова Ірина Анатоліївна
Іщенко Олександр Степанович

Редактор: О.Н. Ільченко

Підписано до друку 02.10.2018. Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,25.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 10 прим. Зам. ____.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19

